

A calor influens externa membra deserit, duratque tantisper, donec ipse calor in partibus internis corporis versatur, necessarium utique est in generatione animalis, ac in primis ætatibus somnum longiorem esse vigilia, quia cogitur calor diutius intus manere, ut materia concoquatur necessaria ad generationem, incrementum, & nutritionem corporis: progrediente uero ætate, quanto minus requiritur materia, cessante primum generatione, postea auctione, tanto minor est intus calidi nativi mora, ac breuior proinde somnus, & longior in dies vigilia euadit. Accedunt, & aliæ causæ ætatis progressu, ut cogitationes, curæ, & reliqui animi corporisque motus, qui calorem ab internis visceribus euocant, ac quietem somnumque interrumpunt. Hanc ergo seruant somnus & vigilia proportionem, ut in ipsa generatione, & in primis ætatibus somnus necessario uigiliam excedat, in aliis uero, nonnulli ob peculiarem corporis naturam, aut uictum, si non plus, saltem æqualiter dormiunt, & uigilant: quales sunt illi, quibus uel caput frigidum, & humidum contigit, aut internæ partes destituta ad concoctionem sunt infirmæ, uel laboriosa est uita, aut habitatio in aere frigido, & humido, aut uictus copiosus, & crassus, aut aliæ denique adsunt causæ, quæ calorem diu intus concludere sunt aptæ. Cæterum plantis inquit Aristoteles somnum inesse impossibile est, quoniam nullus somnus inexpergiscibilis est. At hoc meo quidem iudicio rationem non reddit eius quod queritur: nam ut omittam, quod antea etiam ostendi, somnos aliquando inexpergiscibiles esse, illud certè non sequitur, ideo plantas non dormire quia somnus talis sit, sed quia ut ipsi Aristoteli placet uinculum est sensuum, & affectio quædam, qua quum plantæ careant, nec somnus, nec uigilia in illis fieri possunt. Illud quoque silentio pertransire nolo, quod querit Aristoteles problemate quinto sextæ sectionis, quur inquam somnus magis accedat, cum parte dextra corporis cubamus: neque enim experientia aliquid tale docet perpetuum esse: quippe cum alij in dextrum, alij in sinistrum latus, alij in dorsum, alij in ventrem facilius dormiant, nec illud quidem recipiendum est, quod eo loco habet, somnum priuationem esse motus, & dextrarum partium esse mouere, ideo quæ illas partes quiescere oportere, quarum mouere interest: necessarium enim esse, ut uigilantes, contra quam dormientes habeant. Nam primum somnus non est priuatio motus, sed sensus duntaxat, ut ille passim docet: deinde non magis dextras quam sinistras, interest mouere: postremò etsi somnus & uigilia inter se differunt, non tamen propterea necessarium est, corpora quæ has affectiones uicissim suscipiunt, nihil habere posse idem quum dormiunt & uigilant. Quir uero pueri rideant quum dormiunt, non autem quum uigilant, docere conatur Aristoteles libro quinto de Generatione animalium, sed quam re-

B de nunc expedere nolo, ut alijs etiam in hac tractatione aliquid excogitandum relinquantur.

C *Finis primi Libri.*

D *Ioannis Argent. de Somno & Vigilia.*

IOAN-